

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-uteza 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonczy-uteza 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszólalások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe itors terfogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 20 kr

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczy-uteza 24. sz., nemkülönbén minden hazai postahivatal. Az előfizetések legczélyszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A vagyon.

A szegény ember szívesen megosztaná a nyomorban sinlő embertársával szegénységét, de ez a sápadt arzu kísértet senkinek sem kell. Minek is, a kereszt mellé egy második kereszt. Azok közül pedig, a kiket sorsuk, születésük nagy vagyonnal áldott meg, igen sokan nem ismerik a könyörületességet, vagy helyesebben mondva, nem akarják ismerni. Kártyázni, vadat hajtani, asszony után szaladni, arra ősi szokás szerint van pénz, de a jótékonyág gyakorlására — arra nincs.

Nem azt akarjuk mi ezzel mondani, hogy a nagy vagyon fecséreltessék el a nyomorban sinlő emberek között, szándékunk csak az, hogy rámutathassunk arra a körülményre, hogy a kinek jó módot adott az Isten, annak emberbaráti s társadalmi kötelességei is vannak.

A mi társadalmilag épül, nem mondjuk, hogy a nagy vagyon teljesen távol áll annak építkezésétől, de azt merjük állítani, hogy a munkát a kis vagyon, a polgári elem áldozatkészsége támogatja, folytatja és végzi be. Nagy és súlyos anyagi küzdelmei között sem felejtkezik meg emberbaráti kötelességéről, meghozza áldozatát — csak hogy a munka meg ne akadjon, mert a munka az élet, a munkátlanság a halál.

Midőn a polgári elem így gondolkozik, e módon érez, valóban elszomorító, ha tudjuk, hogy a vagyonos osztály nagy része ezen felfogással épen ellenkező felfogásnak hódol.

A nyár folyamán olvastuk a „Budapesti Hírlap“-ban, hogy ott lent a Dunántul egy nagybirtokos elzáratta erdejét a gombaszedő emberek elől, valószínűleg azon elvből indulván ki, hogy a kik az erdőn járnak, azok egyszersmind tapossák a fűvet és a földet. Hát ez csakugyan teljesen igaz, te téves felfogás az, mintha a gombát szedő emberek a gombás területen rongálnák, pusztítanak az erdőt, mert a ki csak valamennyire is ismeri az erdők fejlődését s éle-

tét, az tudni fogja azt is, hogy a gomba erdővágásokban nem terem, de igen is kissebb-nagyobb mértékben kifejlődött erdők leveles, mohos, nedvesebb és szárazabb helyein, a szerint minő az időjárás.

Az ilyen eljárásnak aztán meg vannak igen gyakran következményei is, mert az már az emberi természetben van, hogy az erőszakkal is szembe néz. Minél jobban van megtiltva valami, annál nagyobb ingerlő erővel bír. Tiltva van a halászat, a vadászat, hanem azért virágzásában van az orvhalászat, az orvadászat. Ha ma megbüntetnek egyet, hoinap más kettő cserkészik, űzi a vadat az erdők esendes, mélységes rejtekén.

Egyszer azt hallottuk egy orvostól vitatni, hogy ha ő kibérli X. városban a vadászatot, a vadállományt tizszerre fogja emelni, nem fog a vadász területére senkit eresztetni, ha ereszt is, hát csak „botocskával,“ persze arra nem is gondolt, hogy az a botocska is elsülhet.

Vadat űzni, vadat elejteni tiltott hegyoldalakon, azután tolvajmódra haza vinni az olyan élvezet, melyet semmiféle botocska politikával gyógyítani nem lehet.

Ha egy erdő-birtokos közelebb vagy távolabban fekvő erdővágásaiban eltiltja az eprezést, azt jogosan és alaposan nem kifogásolhatja senki sem, amennyiben tudjuk, hogy az eprezés a kis esemete fácskáknak ártalmára történik, de különösen, sőt sok tekintetben könyörtelenségnek tünik fel ama körülmény, ha valaki erdejében megtiltja a mogyorózást, a minthogy az meg van tiltva megyénk Sajo-völgyének felső részében.

A mogyorós düllök nem is mennek erdőszámba, azok — szerintünk — legnagyobb részt legelők. Nagyobb kárt eszközöl ott az éjjelre oda kivetett barom, mint tenne a mogyorózó szegénység. Igazán csodálatos az ember, hogy mennyire ellensége egymásnak.

Az Isten, az ő jóvoltából adott megyénk területén sok helyütt egy kis ingyen mogyorót,

a melyet nem ültetett nem vetett senki, a szegény nép itt is, ott is szedi, gyűjtögeti, hogy kárba ne vesszen, összegyűjtve a piacra viszik, eladják egy pár garast kapnak utánna, de vannak oly helyek is, nagy mogyorós területek, a melyeknek kapuiból ott áll a Cherubin angyal tüzes, két élű pallosával, a hová belépni nem szabad mogyorózni, oda dobják az egereknek az Istennek adott ingyen áldását — a szegény ember mellőzésével. Hát hol van itten a humanitás, az emberbaráti szeretet és könyörület?

Nem lehetetlen, sőt hisszük, hogy az ilyen intézkedések leggyakrabban a nagybirtokos tudta és beleegyezése nélkül tétetnek, csupa szolgai lelkület és érzületből a behizelgés és tömjenezés élénk tudatában, a kiknek czéljuk és törekvésük pátrónusaiktól elvonni a nép tiszteletét, meleg szeretetét. Az ilyen szolga népség korbácsot érdemel és nem kenyeret. P. T.

A vörös kakas.

A ki a legközelebbi hetek szélviharos estéin a láthatárra tekintett; tapasztalhatta, hogy minden este egy község áll lángban: az bizonyára félve hajtotta le fejét az éjjeli nyugalomra; aggódva, ha valjon, nem-e az ő feje fölött roppen föl a vörös kakas a következő éjjel?

Ugy van! Tűz pusztit itt, tűz amott; falun, városban kivétel nélkül. És ez így van nem csak megyénkben, hanem széles országszerte!

Voltak községek, melyek büszkén dícsékedtek azzal, hogy a legöregebb ember sem emlékszik, hogy falujában tűz lett volna.

Ma?! Alig van község, mely át ne esett volna a tűzkeresztiségen.

De hát kérdem, honnan? Mi okból ered e sok veszedelem? Mert a legtöbb esetben kipuhathatatlan a tűz oka?!

Egy aggasztó jelenséget említek fel; nevezetesen:

T Á R C Z A.

Uj élet.

— Rimaszécsi levél. —

Még le sem ráztam magamról az ut porát, midőn ismét megcsendült az indulást jelző harang s nekem mennem kellett. Uj élet, ismeretlen kör várt reám. Midőn a vasuti kocsiban elfoglaltam helyemet s dübörögve megindult a vasszörnyeteg az uj otthon felé: elfogódott szívvel hajtottam fejemet a coupé ablakához, s néztem, néztem amaz irány felé, mely életem emlékeit rejti magában. Gondolatok árja kavargott agyamban. Milyen jövő várakozik reám? Elérem-e azt a célt, melyért, már oly sok áldozatot hoztam, leszakíthatom-e végre a boldogság viruló rózsáját?

Kérdésekre a robogó vonat dübörögése felelt s ez az egyhangu zugó moraj nem árult el semmit a jövő titkából.

Megérkeztem. Szállásadóm Janója fogadott az indóháznál s podgyaszomat feltéven Dobzse László korára emlékeztető alkotmányára, megindult előttem, jelezve az irányt, birodalmam székvárosába vezetett. Hát bizony birodalommal ajándékozott meg a sors, reám bizván tizenölecz falu egészségügyi kormányzatának vezetését. — Mindenestre nagy hivatás, különösen akkor, ha az alvalók vas egészséggel dícsékedhetnek.

Beköltöztem kormányzói palotámba, mely Rimaszécs mezőváros egyik fehérre meszelt szobájából áll. Es ez a kis szoba néhány heti itt tartózkodásom alatt igazi otthonná változott, a mennyiben felleltem benne azt, amit sokan nagyozó palotákban hiába keresnek: a nyugodt, zajtalan, békés életet. Ha megállok az ablak előtt s szemem végig siklanak az előtte elterülő nagy téren, a templom kormos tornyán: ha látom a fehérre meszelt esendes házakat, melyekből alig jön ki néha-néha egy-egy ember. Végtelen nyugalom költözik szívembe s nézek a távolba sokáig elmerengve.

Sok bohó ábránd, sok édes remény születik ilyenkor. A való váltja fel az ábrándozást.

Kopogtatnak, beteg jön. Nem félek, hogy képzelődővel lesz dolgom. Ez leginkább uri betegség. A nép fia szuszogni is alig tud már, mikor az orvoshoz megy. Előbb persze kipróbálja s javas asszony szereit s ha nem segített rajta, keresi fel az orvost, hogy „hátha eltalálja a

nyavalyáját“. Az az első kérdése, hogy lehet-e raja segíteni, mert hát „halál ellen nincs orvosság“. Azt is megkérdi, hogy drága lesz-e az orvosság? de ha olesó is, akkor is azt mondja a gyógyszerésznek, hogy „csak a felét tessék megcsinálni.“

Midőn létesítették a körorvosi intézmény, bizony alig sejtette valaki, hogy ilyen kevés eredmény fog elértetni általa. Igaz, hogy a közegzség helyzet tetemesen javult, de sok idő fog még elmúlni, míg a köznép ezt érdeme szerint fogja méltányolni. Még most nagy tért foglal el a kuruzsolás. Minden faluban akad egy-két „tudós“ ember, vagy asszony, a kik az orvosi szerepet játsszák s ellátják a hozzá fordulókat jó (?) tanácsal. Az orvos igen sok esetben már csak a halált konstatálhatja. E mellett más szomorú tapasztalatokkal gyarapíthatja ismereteit. A szívtelenség elijesztő példáit láthatja naponta. Csak egy esetet említek a sok közül.

Beteghez hívtak a szomszéd faluba. Eljöttem értem, de nem azért, mert a családtagok kívánták volna a beteg felgyógyulását, hanem „mert már nem bírtak a beteggel, ki folytonosan a doktort kívánta“. Egy heti könyörgés után végre teljesítették kérésüket „hogy könnyebben haljon meg“. Öreg, ősz embert találtam, egy hideg, fütetlen szobában. A mellette levő szoba fűtve volt, ott lakott a beteg leánya és ennek férje. Kérdésekre, hogy miért nem fűtenek a beteg szobájában is, vállat vonva felelte az asszony: „Jó neki ugy is.“ Mikor megírtam a szükséges recipét, mosolyogva fordult hozzám az asszony: — Holnap a városba megyek, egyuttal megveszem a koporsót is. Ugy-e jó lesz?

Minden csepp vérem fellázadt e kérdés hallatára. De az asszony mosolyogva folytatta:

— Már mindenét rám iratta ed's apám, hát nem akarnék a városba még egyszer befáradni a koporsóért. Es ime még is azt mondják, hogy korunk a humanizmus kora!

No, de hagyjuk ezt. Szomorú ez a kép nagyon. Más az én czélom.

Czél? Ugyan mi czélja lehet a fiatal embernek egy ilyen mezővárosnak keresztelt faluban? Jól tölteni el az időt. Igenis, a hasznosat egyesíteni a kellemessel. Ez a czél. De hát elérhető-e? Nézzük csak.

Betérünk a „fúteza“ letelején levő házba. Magyaros vendégszeretettel fogadnak. A házi gazda egy simára borotvált arzu, élete java korában álló férfi, kinek nyájas

szemei — a lélek hü tükre — azonnal elárulják, hogy egy igazi ember áll előttem. Ember a szó nemes értelmében, akit mindenki szeret. Igazi nemes lélekről tanuskodik minden szava, az emberiséget átölelő szeretetről beszél nyájassága. Eszre sem veszed, hogy mulik az idő s nehezen veszel bucsut — a közeli viszontlátásig is — a magasatos hivatása magaslatán álló, szeretetre méltó lelkesztől.

Alig lépsz ki a házból, találkozol az anyagyház másik tagjával, a kinek nem csak az az érdeme, hogy száz gyermek lelkébe hinti a jó és nemes eszmék magvát, hanem az is, hogy a családapák mintaképe! Sokan vehetnének tőle példát!

Utba esik a tisztartó lakása. Szívesen léped át a küszöböt, mert jól esik látni a munka emberét, kinek haját az ötven éves beesületes munka megfűtötte, de lelke nemességén megtört az idő vas foga. Méltán megilleti az a tisztelt, mellyel mindenki közeledik hozzá.

E lakással majdnem szembe éli világát a doktor lelkének fele, a patikáros testébe bujva. Hogy milyen ez a lélek, ezt talán eléggé illusztrálja az a körülmény, hogy a betegek számláit évek óta a moly igrékszik kifizetni, mert hát a patikáros bizony nem alkalmazkodik vele senkinél. Bezzeg a doktor eleget alkalmazkodik a patikárosnál. Nem csoda, hiszen dícsékedhetik a patikáros sok jó tulajdonságain kívül egy hatalmas de'ejjel, a házi-asszonyok mintaképével: feleségével. (De azért ne tessenek félreértetni.)

A sors szeszélye az aleopatha gyógyszerész szomszédja gyanánt homoeopatha családot jelölt ki. De azért szent a béke, mert a patikáros gondoskodott a házassági nyugalmáért imádóinak szükségleteiről is, felszerelvény üzletét harminezadik dilúziók tömegével is. Különbén még az aleopatha doktor sem haragudhatik e derék öreg párra, mert benne szeretetre méltó jó ismerőst talált, kikhez szívesen elrándul egy kis — a régi jó időkről folyó — eszmésere.

Közeledünk a város másik vége felé. Erre lakik a város másik lelkésze, Kálvin hive. Még fiatal ember, rövid ideje hogy itt van, de a nép már ugy szereti, mintha itt őszült volna meg. Páris aranyalmája pedig bizonyára nejt illeti.

Jó szomszédja a tanító. Rokon lélek. Hivatottsággal forgatja a tollat; egy tankönyve már több kiadást ért meg, őt legjobban jellemzi saját tolla.

Tűz pusztított valamely községben. Sajnálkozó részvétünket fejezzük ki az illető károsultak előtt, s a felelet ez reá: „legalább fa és szalmás épületünk helyett kő és eserepes lesz a pajtánk!!“

E nyilatkozatból a következtetést ki-ki levonhatja!!

Ugy vélem, hogy a tűz biztosítások terjedésével lazultak az erkölcsök, szaporodott a tűzzel gondatlanul bánók száma; de szaporodtak egyúttal azok is, kik tűzzel állanak bosszút másokon a vett vagy képzelt sérelemért.

Ily aggasztó körülmények között örömmel kell hát üdvözlőnk a magas kormány azon szabályrendeletét, mely minden községben elrendeli a tűzoltóegyletek önkényes vagy másodszorban kötelező létesítését, a tűzi fecskendők beszerzését, kutak felállítását; egyáltalán megjelenő mindazon eszközöket, melyeknek jó hasznát vehetni a bőszelemmel szemben a védekezésre.

A folyó hó 24. 25-ik napjain tartandó megyebizottsági közgyűlés tárgysorozatának 10-ik pontja alatt van e tűzrendészeti szabályrendelet tárgyalás végett kitűzve.

Hiszünk, hogy fennkölt szellemű alispánunk s a megyei bizottság oly sok áldásos intézkedései között ez újabb is helyet foglaland. Személyes ambíciókon nem fog hajótörést szenvedni e rég ohajtott szabályrendelet minél sikeresebb keresztülvitele.

Azonban szabad legyen az intéző körök becses figyelmét ez alkalommal föl hívni azon tényre, hogy a vidéket már is előzönlötték a különböző hazai kontár és idegen gyárosok másod s harmadfokú ügynökei, kik idevágó ajánlataikkal zaklatják a községeket; ígérve fűt, fát; de hogy mit adnak azután, ha már az alkut megkötötték, — sajnos, későn lehet csak koustatálni!

Am ez igen természetes! Garantiát ők nem nyújtanak! S az ígéret?! Az már rég elhangzott!

Ökuljunk a szomszéd Nógrádmegye példáján, hol csak első rangú hazai gyárosok versenyezhettek; s a győztes gyáros készítményeinek megynkben is alkalma volt már úgy az egyes községeknek, mint a megyebizottsági tagoknak egyenként és e gyártmányok kitűnő voltak s használhatóságok felől meggyőződhetni.

Igy aztán mentve lesznek az egyes községek a tulkiadásoktól; mentve lesznek a rossz készítményű és talán nem is hazai gyártmányú fecskendőktől.

Igy nem leendő az áldásos itézkedés a községek átkává!

Vajha ne lenne az!!

Cs.—

A rimaszombati dalárda igazgatóválasztmányának jelentése, a f. hó 14-én tartott közgyűlésen.

Tekintetes Közgyűlés! Bizonyos kedvetlenséggel lépünk a tekintetes Közgyűlés elé most, hogy azon két esztendőről — mely előtt az Önök nagybecsű bizalma a Dalárda adminisztratívus vezetésével megtisztelt — szá-

Egy nagy udvarba érünk. Itt osztogatják az igazságot. Lakói: az ügyvéd s a két járásbíró családjaikkal. Az ügyvéd képezi a város humorbányáját, a mely bányának azonban legszebb drága kőve az a mosolygó szempár, melylyel Éva; anyánk egyik képviselője igyekszik jóvá tenni az első asszony bűnét. Bizony nem esoda, hogy Adám bünt követett el, ha ilyen asszony volt a felesége.

A mosolynak könny az ellentéte. A legszentebb érzelme drága gyöngyeit láttam csillogni egy másik szempárban, melynek megismerésére egy szomorú eset nyújtott alkalmat. Láttam a fiatal anyát kis fia ravatalánál, láttam a beteg ágyánál ismerni, tisztelni tanultam egy igazi anyát. Oh a kis halott lelkének is fájhatott nagyon az örök elválás!...

Enyhítse az idő a szomorú emlék fájdalmát!... Elértük-e már a czélt? Legutóljára hagytam azokat, akiket legelőbb kellett volna említenem: a szép leányokat. Pedig hát — hála Vénusnak — van itt elég! Ugyintén bevalom bűnömöt: még nem igen kereshettem ugyan alkalmat a velők való megismerkedésre, de hát ami késik, nem mulik. Ime itt vannak a város másik ügyvédének leányai, a tisztartó, tanító kertjének szép virágai s még többen, akikből szép bokrétát lehetne összeállítani. Annál gyatrábbban van képviselve az erősebb s egyszersmind esunyább nem. Alig van egy két férjelölt. Ezek közt is első helyen áll egy aglegény (jaj nekem ezért az elnevezésért) akinek aranyos vig kedélye, szíve versenyezhet bármelyik fiatal legénnyel.

Ime ez a mi kis világunk. A keretből még csak a vasut és posta kezelő, a város előjárói, a bíró, a jegyző hiányzanak, no meg az én kedves háziasszonyom, aki igazi családi otthonná varázsolta az én kis szobámat. A főszolgabíróról, a mi patrónusunkról nem szólok, mert ő a szomszéd faluban lakik, eléggé sajnáljuk is, hogy ezt az igazi tőzgyökeres magyar embert nem láthatjuk állandóan körünkben. De szelleme itt van, meg az egész járásban. Van is páratlan rend.

Es most felelhetünk a felvetett kérdésre. Lehet-e kellemesen eltölteni az időt? Bizony lehet, csak no legyenek nagy igényeink. Már pedig:

„Az én vágyam nem sziklára fészkel,
Megelégszik kis bokor tövével!“ S. J. ó.

mot adva, egyletünk azon idő alatti működéséről lehetőleg hű képet nyújtunk.

Ezen kedvetlenséget nem a miatt érezzük, mintha saját kötelességeinket teljesíteni elmulasztottuk volna vagy a jövőre nézve komoly aggodalmunkat táplálnánk, hanem leginkább azért, mivel a két esztendőnek története a Dalárdára nézve annyira üres és sivár, hogy voltaképen történelemnek nem is nevezhető.

Az 1886 ik év nyarán, midőn egyletünk a pécsi országos dalárdaverseny elért és kitüntetett siker érzetében szinte új impulzust nyert a lelkes továbbmunkálkodásra, elég szorgalmasan folyt az egylet működése. Az őszi és az 1887-ik év téli hónapjaiban néhány sikerült dalestély elég szép publikumot s kielégítő anyagi hasznót is hozott össze, mi által míg az egylet vagyona gyarapodott, városunk társadalmi élete is kissé élénkült.

Az 1887. év farsangi hónapjainak vidám zajába azonban szinte kirívó ellentétül esendült közbe a gyászharang, mely egyletünk lelkes, buzgó alelnökének 1887. február 10-én bekövetkezett szomorú elhunytát tudatta velünk. A t. közgyűlés bizonyára híven emlékezik a néhai Lengyel Andor ur, hítes ügyvéd megyei árvaszéki ülnök s egyletünk szeretett alelnökének általános tisztelt nemese egyéniségére. E veszteség egyletünkre felette nagy volt, mert a boldogúltban egyletünk egyik legbuzgóbb tagját, észre, tudományra, jellemre nézve is kitűnő tisztviselőjét vesztette el. Igazgató választmányunk gyászuk jeléül díszes koszorút helyezett a korai ravatalra a „Dalárda“ nevében s a temetési szertartáson a Dalárda gyászadalokat énekelt, ezeken felül pedig jegyzőkönyvileg fejezte ki fájdalmát a nagy esapás fölött s örököltette meg emlékét a korán elhunyt kitűnő férfinak. Erdemének elismerésül őrizzük meg az ő nemese emlékét, mely egyletünk körében is örökkéartó és áldott legyen!

Szeretett alelnöke elhunytával, mintha egyletünket a mi mostani kedvetlenségünk szállotta volna meg, hovatovább lanyhább és erőtlenebb lett működése, s igazgató választmányunk ülésein jóformán azon panaszok meghallgatásával és elintézésével foglalkozott, melyek a működő tagok felette fogyatékos szorgalma miatt ismét és ismét felhangzottak. Azon meggyőződésben levén, hogy egy dalárda jelentősége tulajdonképen nem az adminisztratívában, hanem a magyar nemzeti és hazafias s aethetikai értékkel bíró dalművészet kultiválásában áll, s feladatát csakis annak szolgálatával és művelésével oldhatja meg s érvényesítheti a magyar nemzeti cultura érdekében, — választmányunk mindent elkövetett, hogy a dalárdát szorgalomra és tevékenységre ösztönözze. Fajdalom azonban, törekvése a kívánt eredményre sohasem vezetett s a dalárda az egész éven át ugyiszólván csak régi emlékeiben élt. Talán egyetlen nevezetesebb fellépése márczius 15-én (1887.) adott jelt létezéséről, a mikor is dalárdánk a helybeli polgári olvasókör által rendezett hazafias ünnepély fényéhez működésével tehetsége szerint elismerést érdemlő lelkesedéssel járult.

A múlt év őszen már megkezdődtek a tárgyalások az ez évben Szegeden rendezett országos dalárdaverseny felett. Ez esemény első híreire bizonyos jótékony mozgó konyság volt észlelhető egyletünk működő körében is. A tanórák újra megkezdődtek s elég szorgalmasan folytak is; — majd a beálló őszi és téli időszak alatt néhány dalestélyben némi eredmény is mutatkozott, de a régi, állandó lelkesedés tüze többé fel nem gyúlt. Es ez esetben daláránk igazolásul kénytelenek vagyunk mi is beismerni, hogy elkedvetlenségük jogosnak látszik az örökös működésük miatt, melyeket az országos daláregyesület központi kormányzata részéről minden kérdés elbírálásánál tapasztalni sajnosan voltunk kénytelenek. A visszaéések és önkénykedések lehető megszüntetése végett a központi kormányzat ellen országsszerte erős ellenzék tömörülve össze, ehez dalárdánk is csatlakozott s az 1887. év decemberében Budapesten tartott rendkívüli közgyűlésre dr. Bernáth István miniszteri titkár urat kérte fel, hogy elgületlenségünket tolmácsolja s az országos daláregyesület ügyeinek rendbehozására közreműködjék. E helyen figyelmébe kell ajánlanunk a t. közgyűlésnek, hogy a dr. Bernáth István ur által ügyeink körül kifejtett önzetlen buzgalmat igazgató választmányunk megköszönte ugyan, mindamellett annak végleges méltatását a t. közgyűlés számára tartotta fel.

A folyó év történetéből alig van egyéb örvendetes kiemelni való, mint a márczius 15. (1888)-ike működés, mikor is dalárdánk a rimaszombati kaszinó szíves meghívásának engedve, ezen történelmi nevezetességű nap megünnepléséhez méltóan járult, s az ünnepély sikerét előmozdítván, városunk társadalmi életének élénkítésére — habár pillanatnyilag is — jótékony befolyást gyakorolt; — és a május hóban Tiszolozon rendezett magyar műkedvelői színi előadáson történet szereplés, mely által dalárdánk széleskörű elismerést vívott ki s a tiszolozói magyar társaság hazafias céljait igyekezett előmozdítani.

Ezen tiszolozói fellépés alkalmával zengette el dalárdánk a jelen állapotok szerint hatyudalát, mert azóta életjelt magáról nem adott. Mint a t. közgyűlésnek tudomásával van: a szegedi országos dalárdaverseny is az általános részvétlenség közönyébe fult; — egyletünk több veterán tagja kifáradt vagy kidőlt, új, fiatal tagok szerzése sok nehézséggel járt, begyakorlása s összhangzó együttműködésére pedig rövid pár hó alatt szinte lehetlenség lett volna, — mindezek eredménye pedig az lett, hogy a működő tagok kicsiny seregének amugy is fogyatékos szorgalmát az állandó közöny váltotta fel, a hajdani lelkesedés pedig csaknem a fagypontra hült le.

Igazgató választmányunk az újra a bajok orvoslása végett Budapestre 1888. aug. 21-re összehívott rendkívüli dalárszövetségi közgyűlésen főtiszt. Mészáros Bilint igazgató ur által ismét képviselve volt, s hogy az ott hozott üdvös határozatok és jóhiszeműnek látszó megállapodások egy egészségesebb egyleti élet újra pirkadó hajnalát jelentik-e? — a jövő fogja megmutatni.

Dalárdánk állapota ez idő szerint nem keesgető ugyan, de nem is kétségbejött. Mindenesetre első sorban ajánljuk a t. közgyűlésnek, hogy a mire nekünk időnk nem jött: az egylet alapszabályainak belügyminiszteri jóváhagyását mielebb kieszközöltetni méltóztassék.

Az egylet felszerelésének, pénzübeli és egyéb vagyónak megőrzéséről igazgató választmányunk igyekezett hűségesen gondoskodni, mire nézve a pénztárvizsgáló bizottság jelentése is kedvező felvilágosítást nyújtott. — A pénztár érdekében kívánatos volna ha a t. Közgyűlés valamely erőlyes intézkedést fogantatna az 1887. és 1888. évi tagsági díjak behajtása végett.

Mielőtt jelentésünket bevégeznők s kérnök a t. közgyűlést, hogy azt tudomásul venni s a ránk bízottak iránti felelősség valamint viselt tisztünk kötelmei alól felmenteni kegyeskedjék, — egy ivet teszünk le a t. Közgyűlés asztalára, melynek alálói becsületszavukat kötötték le zálogául annak, hogy a Dalárda további fennállását kimondani, — támogatói és lehetővé tenni méltóztassék, mert erős meggyőződésünk az, hogy míg egyrészt ezen egylet szétbomlása amugy is eleget ósárolt társadalmi életünkre nézve szegélyteljes jelenség volna, másrészt hinni sem akarjuk, hogy városunk intelligenciája egy művelt Dalárda fennartására elegendő szellemi és anyagi erővel ne rendelkezne.

A t. közgyűlés nagybecsű bizalmát megköszönve s törekvéseire sikert, a Dalárdának a régi diesteljes napok újra éledését kívánva, tisztelettel vagyunk.

Rimaszombat, 1888. október 14.

A rimaszombati Dalárda igazgató választmánya.

A községi és körjegyzői nyugdíj ügye megyénkben.

A Gömör-Kizhont t. e. megyei községi és körjegyzői nyugdíj egylet kezelő választmánya folyó évi október hó 15-én Rimaszombatban tartotta Bornemisza László alispán ur elnökele alatt rendes évi tanácskozmányát. Elnökölő alispán uron kívül a törvényhatóság képviselőiben jelen voltak Lukács Géza megyei aljegyző, Dapsy József megyei pénztárnok, Szabó György Rimaszombat r. t. város gólgármestere, a kezelő választmány részéről Kovács Ferencz Kokova nagy községi jegyző, Molnár Gusztáv rimabányai körjegyző és Zahonyi János jegyző, egyleti főjegyző.

A választmány két nyugdíj kérvényt intézett el. Özv. id. Putra Endréné részére, néhai férje id. Putra András volt hrussói körjegyző után az alapszabály 16 ik § a értelmében évi 50 frt nyugdíj szavaztatott meg.

A második kérvény elintézésénél, a nyugdíj intézet kezelő választmánya nagylelkűen és nemesen járt el; ugyanis özv. Antalik Endréné, néhai férje Antalik Endre volt kövi körjegyző után folyamodott nyugdíjért, a kérvény elbírálása alkalmával kintnt, hogy néhai férje 5 nap híján tíz évet szolgált mint körjegyző, minthogy pedig az alapszabály, csak teljes tíz évi szolgálat után állapíthat meg nyugdíjat, a kezelő választmány méltányossági szempontból eltekintett ezen öt napi hiánytól s az özvegy nyugdíj igényét a jegyzői fizetés 1/4 része után, 62 frt 50 krban megállapította.

Mennyiben a pénztár megvizsgálása a választmány hatásköréhez tartozik, a választmány e czélból kebeléből Szabó György, Kovács Ferencz, Molnár Gusztáv s Zahonyi Jánost küldte ki. Ezen bizottság a megyei pénztár helyiségében megjelenvén, a nyugdíj-intézet vagyonát a legnagyobb rendben találta s örvendetes tudomásul szolgált, hogy az intézet vagyona 18.142 frt 82 kr-ra rug.

A számvizsgáló bizottság beadott jelentésében nem hallgathatta el azon mindnyájunkra nézve megnyugtató örvendetes jelenséget, hogy a nyugdíj-intézet elnök alispán, a jegyzői nyugdíjügy iránt, — bár az neki nem kötelessége, — a legmelegebb érdeklődést tanúsít s a számvizsgálát alkalmával, lépten-nyomon arról győződött meg, hogy ő főfelügyeleti jogának és kötelességének, mint elnök lankadatlan buzgalommal meg felelt. S minden jegyző nyugodt lehet, hogy özvegyei és árvái sorsa a legjobb kezekben van letéve, minék folytán egy a választmány mint a másnap tartott közgyűlés, elnök alispánnak, meleg köszönete és bizalmának jegyzőkönyvileg is kifejezést adott.

Alig pár éve alakult a megyebeli községi és körjegyzők nyugdíj-intézete, s dacára annak, hogy a közönség és megyebeli pénzüntézetek ez ideig azt anyagilag nem segélyezték, s az a szegény falusi jegyzők, igazán esekélyi fizetéséből jött létre, s már is elég szép alappá nőtte ki magát. Tehát csüggedni egyáltalán nines ok. A közönség anyagi segélyezése ez ideig azért késett, mert az intézet ügyei nyilvánosság elé alig kerültek, de meg vagyunk róla erősen győződve, hogy a mi a multban el maradt, a jövőben teljesülni fog. Megyénk nagy urai, nemes pénzüntézetek nemi szín alatt sem fognak megfeledkezni a nemzet egyszerű napszamosai, a szegény falusi jegyzők nyugdíj intézetéről.

Sajó Gömör, 1888. október 17 én

Zahonyi János, egyleti főjegyző.

Levelezés.

Garamvölgy, 1888. október 15.

Tek. Szerkesztő ur! Azt nem hinné az ember, ha nem tapasztalná, hogy a jelen felvilágosodott században találatnak még városok, melyek polgárainak nagy része sehogy sem akar a haladás terére lépni. Közönlünkben is van egy ily város, melyre a fentebbi állítás rá illik, mely pedig felküzénél fogva központja lehetne a korszellemű és hazafias törekvéseknek, de sajnos, hogy nines ugy, mert erről a saját papja is a közelmultban sok furesaságot és bohózatokat írt, némely lakóit most is igen furesa elnevezéssel tisztel a vidék, s a kik a vasuti közlekedés jótékony hatását, általa az ipar és kereskedelem emelését, a közlekedés könnyítését, kényelmét belátni vagy nem akarják, vagy nem képesek, mert városukban egy vasuti állomás létesítésének nem régen konokul ellen-szegültek, mely tény megörökítésül azon időben igen sikerült rajzok is keringtek közközen, és kik most is oly dolgokat mivelnek, melyeket másutt lámpással sem lehetne felfedezni.

Ilyen a következő eset is:

Néha megcsik, — hisz az ember gyarló, vagy a körülmények által kényeztetve, — hogy az eladó az országos vagy heti vásárra szabálytalan marhalevéllel hajtja marhácskáját, de hát ott van és arra való a fizáncz, leletezze meg és azzal vége. De nem így van ám ez a szóban levő városban, mert ott azonkivül, hogy a netán hibás leveleket megletelezzik, a mi a maga rendjén van, de ezen kívül még az eladó tulajdonosokat is bántják, lökik, taszítják a piacról, városból hajtják ki, a marhakat elzárják, ott tartják.

Szeretném tudni, hogy az ily eljárás s elbánás, mely törvényzikken és § on alapszik.

Az utóbbi hetivásárok egyikén egy pár garami ember jött a heti vásárra, úgy tudom, vagy háromnak egy évesnél fiatalabb malacza lévén eladó, a járlat 3 kros bélyeggel volt ellátva. Ezek 2 kr. hiány miatt megleteztettek, de ezen nem mult, mert a piacon, nem tekintve öreg embert s gyenge agg kort sem, megránezigáltatván, megködöstettek, a piacról és a városból kihajtottak, az adás-vevés meghüszítatott és a szegény, ártatlan emberek hiába való költséget és fáradságot szenvedtek, sirva elcsigáztottan a gyaloglástól, éhségtől tértek lakásukra. Egy asszony két malaczt hajtott be, de nem mondta tán be tudatlanság vagy feledékenységből mind a kettőt, csak egy volt a marhalevélen. De látszott, hogy egy fészekből való, egyforma s egykoru volt mind a kettő, eleget rimázkodott, nem ért semmit, azt meg nem lelezték ugyan, de két malaczt elzárták, s haza küldték, hogy hozzon még a másik malacza is levelet. Holott igen könnyű lett volna a tulajdonjogot a másik malacza is megállapíttatni, hisz sok ismerős tisztességes ember beigazolta volna a tényállást, sőt a városiak is, s falubeliek is, kik a vásáron voltak. Kegyelem nem volt, az asszony a malaczaival volt és férje másnap, — a kinek üzent a bájáról — kénytelen volt más sertéslelével fáradni a városba, így az asszony két napot, a férje egyet mulasztott és nyolcz vagy több órai utat kénytelenített tenni.

Itélje meg a t. olvasó közönség ezen eljárást, mely egy szabad királyi városban ez idő szerint történik! Vagy nem volna-e méltóságnak a hatóságok az ily tényeket meggátolni, mert valószínűleg közegei hatalmaskodnak így, s ez által csak forgalmának árt és elidegeníti a vásárokat látogató közönséget.

De kérdés, hogy alapos-e a megletezés-e az egy vagy két éven alóli sertésekre kiállított marhalevélnél?

Mert a legújabb rendelet szerint a sertéslevelek 5 kros, marhalevelekre állítandók ki, ez van általában kimondva. De ha veszik a marhalevelekre vonatkozó b. t. díjgyezékének 68-ik tételét ott világosan az áll — „a két éves alóli marha vagy ló után 3 kr. bélyegilleték esik”. Ha ez a marhánál áll, úgy következetesen a sertésleléknél is alkalmazható ezen illeték mennyisége, annál inkább ahol csak egy dróbról szól a járlat.

De akárhogyan s miként áll a dolog, az ily bánásmód nem illő, vagy azt hiszik azok az urak, hogy a garami ember nem is oly teremtménye az Istennek mint ők?

És még abban a hit reményben ringatják magukat, hogy a Garam hozzájuk esatlakozand, no hiszen nem is kellene egyéb! Ez ellen még a legkisebb gyermekek is felszólal, mert ha most így bannak a garamiakkal a városban, mily bánásmódban részesítenék csak azután, hisz akkor valószínűleg jobbágyának tekintenék, azonkívül a Garamvölgy nem öhajítja hazafias és magyar nemzeti szellemet esorbitani, mely ambár tótajku de szeplőtlen magyar érzelmű honpolgárokból áll, ezt megmutatta negyvenévelemben is, és ezen szemlében akar szilárdul, — rendületlenül is megmaradni.

Nehogy közleményem félreértessék kijelentem, hogy ez nem vonatkozik azon város összes polgárságára s lakosságára, tisztelet becsület a korszellemmel haladó hazafias polgárságnak, kik most is igyekeznek nagy erőmefeszítéssel ellensúlyozni minden ferde irányú törekvéseket, s ez nem sokára teljesen sikerülni is fog.

Kívánjuk, hogy így legyen mielőbb!

Határőr.

Hírek és vegyesek.

Meghívó A „Gömörmezei magyar közművelődési egyesület” évi rendes (harmadik) közgyűlése folyó évi október hó 24. napja délutánjának 2 1/2 órájára. — Rimaszombatba, a megyeház tanácskozó termébe kitűzetvén, arra egyesületünk tagjait, valamint az érdeklődő közönséget tiszteletteljesen meghívom. Rimaszombatban, 1888. október hó 10. Török Balint, s. k. egyesületi elnök.

Kinevezés. Seőcs Miklós helybeli adóhivatali gyakornokot a beszterezébányai pénzügyigazgatóság a lévai adóhivatalhoz IV-ed oszt. adóosztárra nevezte ki.

Vettük a következő gyászjelentést: Ambrózy József és neje szül. Gyürky Anna; — Ambrózy Gáspár és neje szül. Schlafkovszky Hermin gyermekeivel és Vágner Károlyné szül. Ambrózy Julia saját, valamint a többi rokonok nevében is szomorodott szívvél jelentik a feledhetetlen drága jó anyja, napa, nagyanya és rokonok özv. Ambrózy Istvánné szül. Dianiska Julianna asszonynak, életének 75 ik évében, folyó hó 15-én, reggeli 5 órakor, hosszú n-héz szenvedés után történt gyászszos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 16-án délutáni 2 órakor fogtak az ágost. hitv. evang. szertartás szerint örök nyugalomra tétetni. — Áldás és béke lengjen drága hamvai felett! Tiszolcz, 1888. október 15-én.

Egy volt rimaszombati tanár öngyilkossága. Benkó János szászvárosi reform. kollegiumi tanár folyó hó 15-én Gyulafehérváron agyonlőtte magát. Hátrahagyott leveleiben öngyilkosságának okáról nem tesz említést, — a fiókjában levő 800 forintból kéri adósságainak kifizetését. A kapitányság azonban lakásán nem találta meg az említett pénzt, miért azonnal Gyulafehérvárra táviratozott, honnan később az az értesítés érkezett, hogy Benkót a csügedi berekben átlöve találták. — Az öngyilkosság vidékszerző nagy szenzációt keltett, annyival is inkább, hogy Benkó szorgalmas törekvő ifju tanár volt s nehány hét óra jegyben jät Sükösd Margittal, egy jó családból való fiatal leánnyal, kivel e hó 18-án kellett volna egybekelnie. Az öngyilkosság híre városunkban is élénk sajnálatot kelt, mert Benkó szászvárosi tanárkodása előtt három éven át rimaszombati rajz- és tornatanár volt. Itt működése alatt ő volt egyik főrendezője az országos athletikai versenynek, melynek erkölcsi eredménye arra ösztönözte, hogy Rimaszombatban egy athletikai és tornaegyesületet alakítson. Az óriási akadályokkal nem bírt megküzdeni, de a torna-egyesület az ő út léte alatt mégis virágzott. Mint tanár is megállta helyét: kitűnően tornászott s tanítványaival is jó eredményt tudott felmutatni. Collegiái és ismerősei mély részvétellel fogadták halála híret. Lebegjen örök béke a korai sirba omlott ifju porai felett!

Halálozások. Özv. Stirban J.-né szül. Konyha Julianna, Konyha József nyug. ref. lelkész leánya folyó hó 14-én hunyt el hosszas szenvedés után. Temetése 16-án volt a közönség nagy részvéte mellett. — 17-én pedig Smegner Károly jó nevű iparosnak

nejét temették szintén nagy részvét mellett. Nyugodjanak békében!

Pintér Pál czimbalom művész Angolországban tett hangverseny-körutjáról visszatérve, legközelebb hasonló hangverseny-körutat fog Magyarországon tenni, mely alkalomból városunkat is meglátogatja s itt egy czimbalom-hangversenyt rendez. Miután az utolsó évek folyamán a művész szerenés volt az összes európai udvaroknál, úgy szintén számos magasrangú házakban nagy tetszés közt és kitüntetés mellett hangversenyezhetni, reméljük hogy e nemzeti hangszerünkön kivihető legmagasabb technikának bemutatása által a rimaszombati közönség tetszését is meg fogja nyerni.

Közgyűlés. A helybeli dalárda folyó hó 14-én közgyűlést tartott, melyen nemesak a működő, hanem a pártoló tagok részéről is sokan vettek részt. Elnök rőt. Mészáros Balint bemutatta az egyesület két évi működéséről szóló jelentést, melyet lapunk más helyen egész terjedelmében közlünk. E jelentés alapján a közgyűlés dr. Bernáth István orsz. ipariskolai felügyelőt a dalárda érdekében kifejtett működéséért egyhangulag dísztaggá választotta. A pénztár átvizsgálása és a dalárda leltárának elkészítése bizottság küldetett ki, melynek tagjai: Bernáth Gyula, Baksay István, Huszt Lajos, Wagensommer János és dr. Veres Samu. E bizottság jelentését a decemberi közgyűlés elé fogja terjeszteni.

Gömörmezei agarász-társasága a „dobrai” fensíkon folyó 1888. év október hó 28. és 29-én öreg-agár versenyt rendez, melyre a meghívókat szétküldötte: a társ. igazgatósága. Találkozási hely és idő: A martonfali korezmánál, reggeli 9 óra.

Színészet Selmeczbányán. Bokodnyé-Máthé Róza színtársulata Selmeczbányán azelőtt soha nem tapasztalt sikerrel működik, a mi annál meglepőbb, mivel Bokodnyék kizárólag a műfajokat komolyan művelik, teljes kizárásával az operettnek, mely nélkül eddig Selmeczen színtársulat szinte elképzelhető se volt. Ez által az igazgató egyrészt megmenekült azon terhes költségektől, melyek az operett kultiválásával járnak és lehetetlenné teszik, különösen nemzetiségi vidékeken a dráma és valfajai tisztességes művelését és amellet gyakran a társulat existenciáját; másrészt pedig így valódi kultúrtenyezővé emelik a színházat, a magyar műveltséget, nem az idegen tövön termelt ledérségeket hirdetve. A selmezi közönség méltányolja a társulat komoly ambícióját és mint a felvidékek mindenütt, hol ezen, a speciális felvidéki viszonyoknak megfelelően szervezett társulat megfordult, hathatós pártfogásban részesíti. Bokodnyék csak e hó 20-ig maradnak Selmeczen és onnan Losoncra mennek, hol tavalyi működésük után szintén élénk az érdeklődés és a magyar nyelvű és érzelmű közönség körében sikerrel folyik a bérletgyűjtés.

Vértési Arnold ezer elbeszélésből, illetőleg azon gyűjteményből, mely Vértésinek összes munkáit foglalja magában, megjelent a 3-ik füzet, s ezután hetenként pontosan jönnek a további füzetek is. Az eddigi vasos három füzet kilencz nyomtatott ivre terjed, s a következő érdekesítő, szépen írott elbeszéléseket tartalmazza. „A hullámok közt”, „A becsület”, „Idegen földön”, „A titok”, „A dombrádi majális”. Ezek mind társadalmi novellák, de a nyomás alatt levő negyedik füzetben már egy oly érdekes elbeszélés tartkítja a változatos tartalmat, mely a 48-as időben játszik. Vértési Arnold összes művei közlésénél az egyes elbeszélések elhelyezése tekintetében a kiadóhivatal igen helyesen gondolt fordít a változatosra, s nemsokára már egy hosszabb regény közlését is megkezdte. A józan magyar közönség oly nagy számmal sietett előfizetni, a valóban pártolásra méltó szép vállalatot támogatni, hogy annak kiadása nemesak biztosítva van, hanem büszkén emlegetheti, hogy hasonló mennyiségben, komoly irodalmi értékkel bíró füzetes vállalat nines elterjedve az országban. És mint érdekes, irodalmi viszonyunkat érintő dolgot örömmel tudatják velünk, hogy a nép körében is szívesen üdvözölték Vértési nagy vállalatát, s olyanok, kikre most rémregényeket tukmáltak, kijelentették, hogy kidobják az házukból, s a helyett az ezer elbeszélést rendelik meg. Az egyes füzetek pártalan olvasók, s három ivnyi tartalmuk dacára, csak 15 kr. Az új előfizetők az eddigi megjelent három füzetet egyszerre is kaphatják. Mutatványfüzetet ingyen küld a kiadóhivatal Debreczenben.

Gróf Vay Dániel „Magyarország történeté”-ből, melyet népszerű hangjéért oly örömmel üdvözölt a sajtó, — megjelent a második füzet is. A füzetek rendkívül olvasók, s szép kiállításnak. Egy egy füzet ára 15 krajczár. Az új előfizetők az eddigi megjelent két füzetet egyszerre is kaphatják. Mutatványfüzeteket ingyen küld a kiadóhivatal Debreczenben.

Felhívás előfizetésre! Azt mondá irodalomtörténetünk atyja Toldy Ferencz a magyar énekirodalomról: „nines irodalmunknak ennél kevésbé ismert ága.” Ez ismeretlen ág művelését szándékoztam megkísérteni s „Adalékok a XVI. s XVII. század Irodalomtörténetéhez” czim alatt közrebozsítani, mely mű az 1711-ig magyar nyelven megjelent összes énekgyűjteményeket (125) ismerteti, s az eredményt adja úgy, mint az illető gyűjtemény mondja. — Így tehát az érdeklődő olvasó vagy kutató, egy teljes hiteles forrást kap kezébe. — mely irodalmunkból mindaddig hiányzott — s nem lesz kénytelen az ország különböző könyvtáraiba vándorolni, mert az adatokat itt együtt találja. — Mivel azonban a 22 nagy oktáv nyomtatott ivre terjedő kötet kiadása tetemes költséget igényel, csak az esetben foghatok kiadásához, ha legalább 300 előfizető jelentkezik; ellenkező esetre beküldött pénztét ki-ki bérmentesen visszakapja. — Egy példány előfizetési ára 3 frt, a bolti ár magasabb lesz. — Az előfizetési pénzeket nevemre (Gyoma, Békés megye.) utalvány lapokon kérem küldeni. — Beküldési határidő október 25. — Peldányát ki-ki saját nevére czimzeten, bérmentve veundi. — Gyoma, 1888. aug. hó Kálmán Farkas.

CSARNOK.

Árva Jóska.

(Elbeszélés Szini Pétertől.)

III.

Az évek perczekre osztott napjai gyorsan repülnek el. Az idő, e hamar futó mozdonya az örekkévalóságnak, megállás nélkül nyargal tovább.

Öt éve mult már, hogy a vén Marzi kifogta a vizből Árva Jóska. Ez idő alatt a fiu testileg szépen kifejlődött. Széles vállú, erős, tagbaszakadt természetű ifju lett. Nem öhajította többé a halált s iszonyodott a víztől, mely fodros hajait most is esalogatólág hajtotta tovább. Beleyugodott sorsába s egy édes remény szívébe oltá az élethezi ragaszkodást. A vén halász ugyan mikor kifogta a vizből, nyakán egy arany érmet talált fekete selyemzsinórra kötve, melyet, midőn elérte tizenöt éves korát, oda adott neki.

— Nesze Jóska, — mondá — ezt nálad találtam. Tedd el biztos helyre, hogy el ne vesszen, mert ez által még feltalálható szüledet, kik nem lehetnek szegény emberek, mert különben nem akasztottak volna nyakadba ily darab aranypénzt.

Jóska eltette az érmet, de nem hagyta oda a vén halászt. Hívták pedig a falusiak közül sokan, kivált meg Héjas Mihály, kinek nem volt fiugyermeke s szerette volna megnyerni a dolgos, ügyes fiut.

Jóska azonban visszautasított minden ilyen kísérletet. Erezte, hogy sok köszönettel tartozik a vén halásznak. Nélküle a folyóban lelne volna halálát. Nem hagyta el, segített neki a révészkedésnél, mert az öreg Marzi felette elerőtlenedett az utóbbi időkben.

Később ágyba került. Sokáig viaskodott a halállal. Maris és Jóska felváltva örködtek betegsége mellett. Az árva fiu úgy ragaszkodott hozzá, mintha csak édes apja lett volna.

Mikor meghalt a vén Marzi, Maris azt mondá Jóska.

— Most már váljunk el egymástól, mert a falu nyelvére vesz bennünket. Tudod, hogy nem vagy testvérem s bár fiatal vagy idődre, de fejlettebb, mint egy husz éves legény!

— Hát te mit csinálsz itt egyedül? — kérdé Jóska. — En sem maradok itt. Van a városban egy nagy-ném, elmegyek hozzá és majd kerit valami helyet, hol szolgálatba állhatok.

Héjas Mihály ismét eljött s kérte Jóska, hogy menjen hozzá lakni. Jóska most már engedett a szónak és miután Marist elkísérte a városba, elfoglalta szolgálatát Héjas házában.

IV.

A gyarló ember előre nem látás miatt gyakran követ el oly dolgot, melynek káros következményeit később érezni kénytelen, a nélkül, hogy segíteni tudna többé rajta.

Árva Jóska is így járt. Nem volt jó szellem, hogy maradásra bírja. A mint odahagyta a csendes, világ zajától ment folyópartot s belevegyült az élet árjába, lépten nyomon követte a keserűség.

Üldöző sorsa ismét felhamadt ellene s talán még dühöngőbbben, mint gyermekkorában.

Két éve mult, hogy Héjasnál lakik. A nyalka, szép fiu kedvelt lett az egész faluban. A leányok örömet beszélgettek el vele esténként, kivált meg özvegy Patóné szép leánya, Erzsi. Jóska érezte is, hogy epedő szíve vonzza e leányhoz s titkon már tervelte is magában, hogy feleségül veszi.

Hanem, hogy a gazdag Fátyol Bandinak is ilyféle számítása volt. Az is eljárogatott Erzséhez s annál inkább számított kezére, mert Patóné adása volt édes apjának százötven forinttal.

Erzsi gyakran panaszkolta ezt el Jóska. Elmondá, hogy édes anyja is rajta van, hogy Fátyol Bandi felesége legyen. Pedig ő nem szereti a kevély, gögös legényt.

Jóska ilyenkor vigasztalta a borongó leányt. Elénk színekkal rajzolta előtte a mosolygó jövőt és Erzsi mindig megvigasztalódott.

Igy álltak a dolgok, midőn egy vasárnap délután a fiatalság bílt tartott a korezmában.

Fátyol Bandi tudta már: miért utasítja őt el Erzsi. Gyűlölte Árva Jóska, kit vetélytársul tekintett. Nem is nézett szép szemmel reá, mikor belépett a mulatók közé. Csóvalta kezében az üveget s kezdett hepeziáskodni. Majd mikor Jóska táncolni vitte Erzsit, felfortyant benne a düh s oda ngrott a legényhez.

— Hallod-e? — lökte mellbe. — Mit keressz te itt? Nines itt helye a jött-menteknek.

Jóska arcát elsápasztotta a düh s öklei remegve szorultak össze. Így megszegyeníteni őt Erzsi etőt!

— Félre tölem, ha részeg vagy! — ordította inkább mint kiáltá.

Fátyol Bandiban azonban felülkerült a legényi virtus. A legjobb alkalomnak találta most elütni Erzsit Jóska kezétől.

— Nem iszom a tiedet jött-ment! — kiáltotta hetykén. Jobb bizony, mig itt ugrálsz, ha keresni mennél anyádat.

A legény minden szava törszurás volt Jóska szívének. Eleresztette Erzsi kezét s oda állt a henczegő legény elé. Izmos karjain felhuzta a lobogós gyolcsinget és szeméi villámot lövelték a támadó felé.

— Mit akarsz velem? — kiáltotta Fátyolnak. Ha kötekedő kedved van, állj elébem hát!

Fátyol Bardí nem tágitott. A szerelem heve ostromolta szívét. Meg akarta mutatni Erzsinek, hogy legény a talpán. Egy csupasz száju legénytől csak nem riad meg.

A hegedű elhallgatott. A mulató tömeg sikoltva rohant ki a korezmából. A vén zsidó hirtelenében összeszedte üvegeit s még a cigányok is elosontak.

Csak a két legény maradt a szobában. Vadállatként rohantak egymásra.

Nem került két perczbe, Árva Jóska dult arezezal ugrott ki a szobából s az utczán álló Erzsinek odakiállította: Isten áldjon Erzsi! Megyek, felkeresem a szüledet! Azzal sebesen eliramlott az erdő felé.

A tömeg, mely megkövülten várta künn a viaskodás végét, berohant most a korezmába s ott találták Fátyol Bandit a szoba földjén hidegült ajakkal, holtra válvá.

Árva Jóska vasmarka kiszorította belőle a lelket.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenetek.

V. Gy. P.-Apáti. A felhívás térszúke miatt jövő számunkra maradt.

K. A. Budapest. Ohajtása szerint cselekedtünk. Levél megv. Sz. J. Budapest. Hát már ezután hallgatunk?

Felölös szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Bécsi

férfi- és gyermek-czipők

tetemesen leszállított áron, míg a készlet tart, kaphatók:

TIBÉLY S. A.

kereskedésében Rimaszombat.

Megvételre kerestetik

négy darab Gömörmezei Nép- és Iparbanki részvény. — Ajánlatok e lap kiadójához intézendők.

Fontos

a gazdaközönségnek!

A hosszú fürtű pokróczok legolesőbb beszerzési forrása.

A budapesti kiállításon a legnagyobb eredmél kitüntetve I-ső minőségű hosszú fürtű pokrócz fehér vagy színes [síkokkal 4 frt 50 krtól 10 frtig, II-od minőségű szürke 3 frt 50 kr. darabja

HOFFMANN MIKSÁNÁL

Jolsván (Gömörmeze).

A véghlesi

„Vera-forrás savanyuvize.“

Felsőmagyarországnak legkitünőbb és legtisztább szénsavdus savanyuvize úgy mint a Gieshüblli a bort nem festi.

Kapható bizottmányi raktárunkban: **KERN ADOLF** urnál Rimaszombatban, valamint:

a „Vera-forrás“ kezelősegnél Véghlesen. (Zólyommeze.)

A véghlesi „Vera-forrás“ kezelősege.

Magyarország leghiresebb s legszén-savdúsabb ásvány vize, a

SZOLYVAI

mely savanyúvíz, borral vegyítve, a legkellemebb üdítő italt nyújtja; gyomor- és idegbajokban gyors és kitünő segítyt ad; tüdő-, hörgbántalmaknál, húgycsöhólyag hurutoknál és járványos betegségek alkalmával kitünő gyógy-szert képez, — mindenkor megrendelhető

MARSALKÓ KÁROLY

munkácsi uradalmi ásványvízberlőnél Nyiregyházán; s kapható jelesb gyó-gy-szertárakban, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben is.

T. ez.

Denaturált szeszünk

(nem élvezetre szánt, hanem házi és ipari célokra alkalmas, fogyasztási adómentes szesz) részlet eladás ezéjjából egy kizárólagos főraktárt létesítettünk

Brázay Kálmán

nagykereskedő urnál Budapesten.

Muzeum-körut 23-ik szám alatt, a hová minden 100 litert meg nem haladó rendelményt intézni kérünk.

Első magyar szeszfinomító gyár:

3—3 LINZER KÁROLY és FIA.

Üzletnyitás.

Van szezenesénk a n.-é. közönségnek tudomására hozni, hogy Rimaszombatban (SZONTAGH KÁROLY ur házában), a „Három Rózsá“hoz czimzett vendéglővel szemben **uri-, női divat-, rövid- és szövött-áru, kalap- és czipőkereskedést e hó 15-én nyitjuk meg.** — Magyarország és Bécs legkiválóbb üzleteiben szerzett tapasztalatainknál fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, miszerint minden, irántunk támasztott kívánalmaknak a legpontosabban megfelelhettünk.

Kérjük a n.-é. közönséget, sziveskedjék vállalatunkat támogatni és becses bizalmukkal megtisztelni.

Rimaszombat, 1888. október hó.

Tisztelettel

REISZ és ENGEL.

2—3

szalag.	Őszi ruhakelmék.	Férfi
Csipke és	DIVAT-TUDÓSÍTÁS!	ingek.
Menyasszonyi kelengyék.	Az őszi idényre szükséges divatárak bevásárlását eszközölve, utamból visszaérkezvén, van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy különösen női ruhakelmék, menyasszonyi kelengyék és férfi öltöny-szövetekből raktáramat dús választékkal szereltem fel, minthogy pedig ez alkalommal a legolcsóbb bevásárlási források állottak rendelkezésemre, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak az árúk kitünősege , de jutányosság szempontjából is t. vevőimet versenyképességemről meggyőződtessem.	Jó színű Cosmanosi divat-baroket.
alsó ruhák.	Midőn pedig az eddig irányomban tanusított becses bizalmukért köszönetem nyilvánítom, kérem azt ez alkalommal is részemre fenntartani és minél tömegesebb becses megbízásaikkal szerencséltetni.	Derekfűző és
Jäger-féle	Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek!	harisnyák.
	LANDAU A. FIA divatáru kereskedése. Rimaszombat főter (Gasko-féle házban.)	
	SZABOTT ÁR.	
	Férfi öltöny-szövetek.	

A t. géptulajdonos urak figyelmébe.

Hosszu évi gyakorlataim azon tapasztalatra vezettek, hogy a cseplésnél előforduló fennakadásokat leginkább az okozta, hogy az illető gépek nem voltak alaposan rendbe hozva, hanem **úgy, amint azok használat után felretétettek**, közvetlenül az idény előtt lettek ismét elővéve s vagy épen nem, vagy csak fogyatékosan, legtöbb esetben avatatlan kezek által munkaképessé téve.

Jó szolgálatot vélek tehát tenni a t. géptulajdonos uraknak, midőn arra kérem, miszerint a javítást igénylő gépeket a munka befejezte után, midőn azok hiányai leginkább megállapíthatók, megvizsgáltatni és **azok kijavitása iránt már most intézkedni sziveskednének.**

Legkitünőbb anyagból készített alkatrészek nálam leszállított árakban kaphatók. Gőzmozdonyok és eséplőgépek javítását, **tűszekrények, csőfalak elkészítését és gépátalakításokat** gőzerőre berendezett, megnagyobbított műhelyeimben gyorsan és jutányosan eszközöltetek.

A nagyobb javításokért járó összeg megfizetésére a jövő aratás utánig elvárok.

1—3

ÁRAK:

- 1 teljes tűszekrény . . . . . frt 290--
- 1 esőfal . . . . . " 65--
- 1 előfal . . . . . " 42--
- 1 szikrafogó . . . . . " 12--

Kiváló tisztelettel

HERCZ ZSIGMOND

gazdasági gépgyára és vasöntődéje

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

angol gépgyár képviselője

MISKOLCZON.

Előleges jelentés.

Alulírott uradalmi igazgatóság ezennel közhírré teszi, hogy az uradalom területén létező ásványvíz-források (savanyuvizek), névszerint a

Szolyvai, Polenai, Olenyovai, Luhi-Erzsébet és Pannonia-forrás

1889. évi január 1-től kezdve **German és Bodnár** uraknak Szolyván bérbe adottak; így tehát a netaláni megrendelések fentebbi időponttól kezdve a nevezett ezéghoz lesznek intézendők.

Maradván tisztelettel

A gróf Ervin Schönborn-Buchheim-féle uradalom igazgatósága Munkács.

T. ez.

Vonatkozással a fentebbi közzétételre a t. ez. fogyasztó közönségnek ezennel tudomására hozzuk, hogy a fentemlített ásványvizek töltését már **folyó évi november 15-től** megkezdjük, s hogy 1889. évi január 1-étől az elősorolt ásványvizeket mind forgalomba hozzuk.

Töltési készülékeink a **legújabb rendszerek** szerint lesznek berendezve, a palaczkok **dugaszolása** a lehető **legtökéletesebb** lesz, úgy hogy a nevezett ásványvizek minősége nemcsak hogy hátrányt nem szenved, sőt ellenkezőleg még nyerni fog s a víz jó tulajdonságai állandóbbak lesznek. A palaczkok külső kiállítása: a **vignetta, a dugó égetés s a kupakok nyomása** 1889. évi január 1-től **részben módosításon** fognak átmenni. — Erről bátrak leszünk a t. ez. közönséget körlevelek által bővebben tudósítani.

Kiváló tisztelettel

German és Bodnár, Szolyván (Beregmeze).

2—3